

OMAVALVONTAOHJELMA

Lastensuojelupalvelut Nummenlinna Oy

Sisällysluettelo

1 Johdanto	1
2 Lastensuojelupalvelut Nummenlinna Oy	1
2.1 Toiminta-ajatus	1
2.2 Arvopohja ja visio	2
3 Tehtävien lainmukainen hoitaminen	3
3.1 Henkilöstö ja vastuut	3
3.2 Toiminnan luvat.....	5
3.2 Sopimusten seuraaminen ja noudattaminen	5
4 Palveluiden saatavuus, jatkuvuus ja laatu	6
4.1 Yhdenvertaisuus	6
4.2 Saatavuus.....	7
4.3 Jatkuvuus	7
4.4 Turvallisuus ja laatu	7
5 Havaittujen puutteiden tunnistaminen ja korjaaminen.....	8
6 Omavalvontaohjelman julkisuus ja seuranta	8

1 Johdanto

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023) velvoittaa palveluntuottajaa valvomaan oman ja alihankkijansa toiminnan laatua ja asianmukaisuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta. Palveluntuottaja, jolla on useampi kuin yksi palveluyksikkö, on velvollinen laatimaan organisaatiotasoisena omavalvontaohjelman yksikkökohtaisen omavalvontasuunnitelman lisäksi.

Tämä omavalvontaohjelma on laadittu kuvaamaan palveluntuottajan, Lastensuojelupalvelut Nummenlinna Oy:n, palvelujen toteutumista, turvallisuutta, laatua ja yhdenvertaisuutta sekä havaittujen puutteiden korjaamiskäytänteitä. Omavalvontaohjelmassa kuvatut toimintatavat koskevat koko henkilöstöä. Lisäksi palveluntuottajan yksiköillä, Pienryhmäkoti Nummenlinna ja Pienryhmäkoti Sofianna, on erikseen laaditut omavalvonta- ja lääkehoidon suunnitelmat, joissa kuvataan omavalvonnan toteutumista yksikkökohtaisesti.

2 Lastensuojelupalvelut Nummenlinna Oy

2.1 Toiminta-ajatus

Lastensuojelupalvelut Nummenlinna Oy on perheomisteinen yritys, joka on tarjonnut laadukkaita lastensuojelun sijaishuollon palveluita vuodesta 2011, aloittaen ammatillisena perhekotina ja sittemmin perustason laitoshoidon muodossa. Lastensuojelupalvelut Nummenlinna Oy:llä on kaksi kodinomaista perustason sijaishuollon yksikköä Keski-Uudellamaalla; Pienryhmäkoti Nummenlinna Tuusulan Kellokoskella ja Pienryhmäkoti Sofianna Järvenpäässä.

Yksiköt tarjoavat paikan seitsemälle, pääsääntöisesti kouluikäiselle lapselle tai nuorelle. Sijoitusmuotona voi olla sijoitus avohuollon tukitoimena tai päätös huostaanotosta. Yksiköiden ja sijaishuoltopaikkaa tarvitsevan lapsen tilanteen mukaan vastaamme myös kiireellisiin sijoituksiin.

Sijoituksen onnistumisessa tärkeää on hyvä suunnittelu sekä tiivis yhteistyö sijoittajatahon kanssa, jotta voidaan varmistua siitä, että lapsen ja perheen tarpeisiin pystytään vastaamaan ja sijaishuoltopaikan muutoksilta välttyttäisiin. Lisäksi sijoitettavan lapsen tilannetta arvioidaan aina suhteessa pienryhmäkodissa jo asuvaan lapsiryhmään ja sen erityispiirteisiin.

Yksiköiden toiminta-ajatuksena on tarjota lapselle turvallinen ja välittävä koti siksi ajaksi, kun hän sitä tarvitsee. Työn tavoitteena on lapsen kuntoutumisen ohella lapsen turvallinen kotiinpaluu tai siirtyminen itsenäiseen elämään. Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa sovittaessa voimme tarjota nuorelle myös jälkihuollon tuen onnistuneen itsenäistymisen turvaamiseksi.

Uskomme, että jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus turvalliseen ja mahdollisimman kodinomaiseen kasvuympäristöön sekä pysyviin ihmissuhteisiin. Yksiköiden toiminnan perustana on kodinomaisuus, ammatillisuus, kuntouttava työote ja osallistava työskentely lapsen yksilöllisten tarpeiden pohjalta. Työmenetelmiä ovat muun muassa omaohjaajatyöskentely, voimavaralähtöinen ja dialoginen työote, perheitä osallistava yhteistyö, tiimi- ja työparityöskentely sekä verkostoyhteistyö. Ohjaajamme ovat sitoutuneita työhönsä ja tekevät työtään suurella sydämellä. Arjessa elävän arvokeskustelun myötä työyhteisömme on hioutunut yhteen ja työnteko perustuu vahvaan toimintaympäristön ymmärtämiseen.

Toiminnan peruslähtökohtia ovat suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus, läpinäkyvyys, yksilöllinen asiakkaan tarpeisiin vastaava hoito ja kasvatus sekä selkeät rakenteet ja arjen ennakoitavuus. Lasten kanssa tehtävä työ perustuu dialogisuuteen ja keskiössä on aina lapsen edun ajaminen.

Yksiköissämme pyritään elämään tavallista arkea, jonka peruspilareina ovat koulunkäynti, harrastukset, sosiaaliset suhteet ja yhteisen ajan viettäminen. Avoin vuorovaikutus, rehellisyys ja asioiden läpikotainen selvittäminen puhumalla ovat ensisijaisia ongelmanratkaisukeinoja. Lapsia ohjataan toimimaan vastuullisesti suhteessa muihin ihmisiin ja ympäristöön.

2.2 Arvopohja ja visio

Lastensuojelupalvelut Nummenlinna Oy:n toiminta alkoi v. 2011 ammatillisen perhekodin muodossa, toiminimellä Perhekoti Nummenlinna. Perhekotityötä ohjaava arvopohja piti, ja pitää edelleen sisällään ajatuksen siitä, että jokaisella lapsella ja nuorella on taustoistaan riippumatta oikeus turvalliseen ja mahdollisimman kodinomaiseen kasvuympäristöön sekä pysyviin ihmissuhteisiin. Työ ammatillisessa perhekodissa pohjautui yhdessä asumiseen ja tekemiseen sekä aitoon läsnäoloon. Päällimmäisenä tavoitteena oli tarjota perhekodissa asuville lapsille jokaisen lapsen yksilöllisten kuntoutustavoitteiden ohella tavallista arkea perheyhteisössä.

Toiminnan muuttuessa v. 2021 perustason laitosluvilla toimivaksi pienryhmäkodiksi, toiminnan lähtökohtana haluttiin säilyttää perhekotityön pohjana ollut arvopohja. Laitosmuotoista hoitoa tarjoavan sijaishuoltoyksikön toiminnassa on ensiarvoisen tärkeää pohtia, tukevatko olemassa olevat käytänteet ja rakenteet lasten etua ja kuntoutusta, vai onko käytänteitä laadittu aikuisten tarpeista johtuvista lähtökohdista. Sijaishuollon työn keskiössä on lapsen hoito, kasvatus ja kuntoutuminen sekä perheen jälleenyhdistäminen tai nuoren tukeminen itsenäiseen elämään.

Sijaishuollossa asuville lapsille tulee tarjota mahdollisimman yhdenmukaiset olosuhteet biologisessa kodissa asuviin lapsiin verraten ja heidän kohdallaan tulee huomioida traumataustan lisäksi lapsen normaaliin kehityskaareen kuuluvat tarpeet ja esimerkiksi käyttäytymisen piirteet. Tämän perusajatuksen pohjalta sijaishuoltopaikan arki ja käytänteet räätälöidään vastaamaan jokaisen lapsen yksilöllistä hoidon ja kuntoutuksen tarvetta. Lapsen erityistarpeiden ohella on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että sijaishuollossa asuivilta lapsilta ei tule vaatia asioita, jotka ovat kenelle tahansa lapselle tai nuorelle haasteellisia tai vastoin heidän normaalia kehitystehtäväänsä.

Sijaishuollossa asuvien lasten lapsuuden ja nuoruuden aikaiset muistot rakentuvat suurelta osin sijaishuollon arkeen ja siellä työskenteleeviin aikuisiin, ollessamme osa heidän ainutkertaista tarinaansa. Sijaishuollossa asuvan lapsen arki sisältää useita eri aikuisten ja lasten kohtaamisia, jolloin hän joutuu luovimaan erilaisten työtapojen, tunnetilojen ja tiedonkulkujen maailmassa. Ottaen huomioon lapsen jo olemassa oleva traumatausta, mahdollisesti psyykinen heikko vointi ja ylipäättään sijaishuollossa asuminen, tulee sijaishuollossa työskentelevillä työntekijöillä olla erityistä sensitiivisyyttä ja taitoa tunnistaa nämä tekijät osana lapsen arkea. Käytännössä tämä edellyttää työntekijöiltä toimintaympäristön tuntemusta ja ymmärtämistä, aitoa kiinnostusta sijaishuollossa asuvien lasten ja heidän läheistensä elämäntarinaa ja auttamiseen, sekä työhön sitoutumista.

Yksiköissämme tehtävä työ perustuu seuraaville periaatteille:

- Kodinomaisuus
- Lapsen traumataustan, kriisin ja kehitysvaiheiden ymmärtäminen
- Perheen merkitys osana lapsen kuntoutumista
- Laitostumisen välttäminen
- Olemme osa lasten lapsuutta ja nuoruutta, mikä on kunniatehtävä.
- Olemme töissä lasten kodissa, heitä varten. Emme tee työtä omista lähtökohdistamme vaan lasten tarpeista käsin.
- Pitkäaikaisen kuntouttamisen näkökulma, muutosta ei tapahdu hetkessä. Löydetään yhdessä arjen ilo ja mahdollisimman huoleton lapsuus.
- Avoimuus ja läpinäkyvyys
- Ihmissuhteiden merkitys
- Lapsilähtöisyys, aikuisjohtoisuus
- Ei sääntöjä sääntöjen tai aikuisten vuoksi, sääntöjen tarkoituksenmukaisuuden aktiivinen arviointi
- Päätösten perustelu
- Elämäntaitojen opettelu ja harjoittelu lapsen arjessa
- Työn laadukkuus ja lain noudattaminen

3 Tehtävien lainmukainen hoitaminen

3.1 Henkilöstö ja vastuut

Yrityksen johto, hallinnolliset esihenkilöt

Annamari Jansen, YTM/laillistettu sosiaalityöntekijä, Sosionomi (AMK)

Bart Jansen, Sosionomi (AMK)

Yksiköiden vastuuhenkilöt, lähiesihenkilöt

Pienryhmäkoti Nummenlinna/Yksikönjohtaja Alisa Silver, Sosionomi (AMK)

Pienryhmäkoti Sofianna/Yksikönjohtaja Heidi Lahti, Sosionomi (AMK)

Ohjaajat

Molemmissa yksiköissä työskentelee vakituisessa työsuhteessa vähintään perustason laitoshoidon edellyttämä henkilöstö eli 7 ohjaajaa/yksikkö suhdeluvun ollessa vähintään 1/1. Pyrimme pitämään sijaisten määrän ja vaihtuvuuden mahdollisimman vähäisenä välttääksemme sekä lasten että työyhteisön kuormittumisen. Pidempiaikaisiin (vanhempainvapaa, opintovapaa ym.) sijaisuuksiin rekrytoidaan työntekijä, joka koulutuksensa ja kokemuksensa ansiosta pystyy hoitamaan vakituiselle henkilöstölle kuuluvat työtehtävät kuten omaohjaajuuden.

Henkilöstön koulutusta ja työkokemusta koskevat vaatimukset

Yksikönjohtaja (yksikön vastuhenkilö)

Tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto, vähintään 3 vuoden työkokemus lastensuojelun avo- tai sijaishuollosta sekä riittävä johtamistaito, joka on joko koulutukseen sisällynyt tai sen lisäksi hankittu, tai käytännön kokemuksen kautta hankittu. (Lastensuojelulaki 60 § 2, sosiaalihuoltolaki 46a § 3)

Ohjaajat

Vastuhenkilön lisäksi mitoitukseen laskettavasta hoito- ja kasvatustehtävissä olevasta henkilökunnasta vähintään 50 %:lla on sosiaali- ja terveysalan tutkinto (AMK, laillistettu ammattihenkilö) tai muu lupaviranomaisen hyväksymä soveltuva korkeakoulututkinto (esim. AMK yhteisöpedagogi) tai entinen vastaava opistoasteen tutkinto ja vähintään kahdella (2) on sosiaalialan tutkinto (AMK, laillistettu ammattihenkilö). Muulla hoito- ja kasvatustehtävissä olevalla henkilökunnalla on tehtävään soveltuva muu ammatillinen perustutkinto. Henkilökunnan kelpoisuusvaatimuksissa on otettava huomioon toimintayksikön asiakaskunnan erityistarpeet ja toiminnan luonne. Mitoitukseen laskettavasta hoito- ja kasvatustehtävissä olevasta henkilökunnasta vähintään kahdella (2) on vähintään kahden (2) vuoden työkokemus lastensuojelun sijaishuollosta.

Lastensuojelupalvelut Nummenlinna Oy:n henkilöstö täyttää sekä koulutuksen että kokemuksen osalta perustason laitoshoidolle asetetut vaatimukset. Henkilöstöllä on vankka kokemus lastensuojelun sijaishuollosta yhteenlasketun kokemuksen ollessa useita kymmeniä vuosia.

Velvoittavat lait:

- Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015)
- Työsopimuslaki (55/2001)
- Työaikalaki (872/2019)
- Vuosilomalaki (162/2005)
- Työturvallisuuslaki (782/2002)
- Työterveyshuoltolaki (1383/2001)
- Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015)

Vastuut

Lastensuojelupalvelut Nummenlinna Oy:n hallinnollisella johdolla on vastuu valvoa, että omavalvontaa suoritetaan organisaatiossa sovittujen periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti. Hallinnollinen johto vastaa yhdessä yksikönjohtajien kanssa omavalvonnan linjauksista voimassa olevaa lainsäädäntöä noudattaen. Yksikönjohtajien vastuulla on yksikkökohtaisten omavalvontasuunnitelman laatiminen ja päivittäminen sekä omavalvonnan jalkauttaminen henkilöstölle ja sen toteutumisen valvonta. Koko henkilöstön vastuulla on toteuttaa omavalvontaa arjen työssä sekä toimia palveluntuottajan arvopohjan mukaisesti. Laadukkaan lastensuojelutyön tueksi yrityksen johdolla on velvollisuus mahdollistaa henkilöstölle toimiva toimintaympäristö niin tiedollisesti, taidollisesti kuin puittein.

3.2 Toiminnan luvat

Toiminnan luvat

Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämät luvat seuraavasti:

- 2011-17.1.2021 Ammatillinen perhehoito/Perhekoti Nummenlinna Oy
- 18.1.2021 Perustason laitoshoido/ Pienryhmäkoti Nummenlinna
- 20.7.2020 Perustason laitoshoido/ Pienryhmäkoti Sofianna

Palvelun tarjoamista ohjaavat keskeiset säännökset ja vaatimukset

- Lastensuojelulaki (417/2007)
- Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöstöstä (817/2015)
- Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002)
- Laki yksityisistä sosiaalipalveluluista (922/2011)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- Henkilötietolaki (523/1999)
- Julkisuuslaki (621/1999)
- Perhehoitolaki (263/2015)
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
- Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 8.4.1983/361

3.2 Sopimusten seuraaminen ja noudattaminen

Tuotettu palvelu perustuu hyvinvointialueiden kanssa tehtyihin puitesopimuksiin ja niiden pohjalta solmittuihin asiakaskohtaisiin sopimuksiin. Sopimukset Lastensuojelupalvelut Nummenlinna Oy:n nimissä allekirjoitetaan kuten edustamisoikeudesta organisaatiossa on päätetty ja kaupparekisteritiedoista ilmenee. Sopimusten ehtojen toteutumista ja asiakkaille tuotettavan palvelun

sopimuksenmukaisuutta seurataan palveluyksiköissä aktiivisesti sekä hallinnollisen johdon että yksikönjohtajien toimesta.

Lastensuojelupalvelut Nummenlinna Oy ei käytä alihankkijoita palveluissaan.

4 Palveluiden saatavuus, jatkuvuus ja laatu

4.1 Yhdenvertaisuus

Suomen perustuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tämä koskee sekä yksiköihimme sijoitettuja lapsia, heidän läheisiään, että henkilöstöä.

Lapsen kohtelu

Sijaishuollossa asuvalla lapsella on oikeus hyvään kohteluun ja häntä kohtaan käyttäydytään kunnioittavasti. Itsemääräämisoikeuden kunnioitus, liikkumisvapaus, yksityiselämän ja omaisuuden suoja sekä oikeus henkilökohtaiseen turvallisuuteen ovat lapsen perusoikeuksia. Sijaishuollon tehtävänä on edistää lapsen perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista sekä samanaikaisesti toteuttaa sijaishuollon perustehtävää eli lapsen suojelua ja turvaamista.

Lapsen itsemääräämisoikeuden vahvistaminen

Itsemääräämisoikeus on jokaisen ihmisen perusoikeus. Se tarkoittaa yksilön oikeutta määrätä omasta elämästään ja oikeutta päättää itseään koskevista asioista. Itsemääräämisoikeuden perustana on jokaisen oikeus yhdenvertaisuuteen sekä henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen, sekä turvallisuuteen. Kenenkään fyysistä tai psyykkistä koskemattomuutta ei saa loukata ja jokaista ihmistä on kohdeltava kunnioittavasti. Itsemääräämisoikeuteen liittyvät läheisesti oikeudet yksityisyyteen ja yksityiselämän suojaan. Sijaishuollon henkilöstön tehtävänä on kunnioittaa ja vahvistaa lapsen itsemääräämisoikeutta ja ohjata lasta kohti itselleen hyviä valintoja elämässään.

Lapsen osallisuus

Osallisuus merkitsee vaikuttamista, osallistumista ja toimijuutta omassa elämässä. Ihminen kokee olevansa merkityksellinen osa kokonaisuutta, kun hän tulee kuulluksi itsenään ja voi vaikuttaa elämänsä kulkuun ja yhteisiin asioihin. Lasta kuullaan häntä koskevissa asioissa ikä- ja kehitystaso huomioiden ja perheet kohdataan kunnioittaen.

4.2 Saatavuus

Lastensuojelupalvelut Nummenlinna Oy:n tuottamat palvelut perustuvat hyvinvointialueiden kanssa tehtyihin puitesopimuksiin. Palveluntuottaja osallistuu tilaajatahon avaamiin tarjouskilpailuihin ja näin ollen takaa palveluiden saatavuuden.

Vapaista/vapautuvista paikoista ilmoitetaan ajantasaisesti Socfinderissa ja Lasterissa sekä yrityksen kotisivuilla.

4.3 Jatkuvuus

Lastensuojelupalvelut Nummenlinna Oy:n yksiköiden valmius- ja jatkuvuudenhallinnasta sekä valmius- ja jatkuvuussuunnitelmasta vastaavat yksikönjohtajat ja toiminnanjohtaja yhdessä. Jatkuvuuden hallintaa voi tarkastella sekä palvelun tuottamisen näkökulmasta että palvelua saavan asiakkaan näkökulmasta. Palvelun tuottamisen jatkuvuuden suhteen tehdään riskiarviota, jossa kiinnitetään huomiota yhteiskunnassa vallalla oleviin ilmiöihin mm. palveluntarpeen, lainsäädännön muutosten, henkilöstön saatavuuden sekä ennalta-arvaamattomien tilanteiden kuten epidemioiden osalta.

Palvelun jatkuvuuden tarkastelu sijaishuollossa asuvan lapsen ja hänen perheensä läpikäymän prosessin näkökulmasta edellyttää saumatonta yhteistyötä ja tiedonsiirtoa palveluntuottajan ja tilaajan välillä. Sijaishuollossa asuvan lapsen tai nuoren asioiden hoitoon ja prosesseihin liittyy useita eri tahoja. Tahoista tärkeimpänä toimii lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä prosessinjohtajana ja lapsen edun toteutumisen valvojana. Palveluntuottajana olemme sitoutuneita prosessien läpinäkyvyyteen ja työskentelyn avoimuuteen sekä lapselle, hänen läheisilleen, että viranomaisiin. Tunnistamme sosiaali- ja terveysalan ammattioikeuden tuoman velvoitteen sosiaalihuollon laadun ja jatkuvuuden varmistamisen voimassa olevan lainsäädännön puitteissa. Kaikkien osapuolten oikeusturvan toteutumisen ja asiakkaan saaman palvelun jatkuvuuden kannalta korostamme kirjaamisen tärkeyttä työssämme ja omavalvontana seuraamme aktiivisesti kirjaamisen laatua.

Palveluntuottajana olemme aiemmin mainittuun arvopohjaamme perustuen sitoutuneet tarjoamaan lapselle mahdollisimman kodinomaiset, turvalliset kasvuolosuhteet sekä ihmissuhteiden pysyvyyden. Näin ollen otamme tämän huomioon kaikessa toiminnassa niin yksiköiden käytänteiden kuin henkilöstönkin suhteen.

4.4 Turvallisuus ja laatu

Lastensuojelupalvelut Nummenlinna Oy:n tuottamien palveluiden laatuvaatimukset perustuvat Lastensuojelulain ohella Lastensuojelun laatusuosituksen (Sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen Kuntaliitto 2019) sekä Sijaishuollon laatuksiteereihin.

Molemmissa yksikössä on laadittu pelastussuunnitelma ja poistumisturvallisuusselvitys, joiden ajantasaisuudesta huolehtii yksikönjohtaja. Hänen vastuullaan on myös käydä ne läpi henkilöstön

kanssa. Asiakasturvallisuutta sekä yksiköiden sisältä että ulkoa tulevan mahdollisen uhan osalta kartoitetaan aktiivisesti ja kaikessa toiminnassa pyritään ennaltaehkäisemään vaaratilanteita.

5 Havaittujen puutteiden tunnistaminen ja korjaaminen

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023 29 §) määrittää, että palveluntuottajan on ilmoitettava välittömästi ja salassapitosäännösten estämättä palvelunjärjestäjälle ja valvontaviranomaiselle kaikista vakavista asiakas- ja potilasturvallisuutta vaarantavista tilanteista sekä muista merkittävistä epäkohdista, jotka ilmenevät heidän omassa toiminnassaan tai heidän alihankkijoidensa toiminnassa. Lisäksi henkilöstön tulee ilmoittaa välittömästi havaitsemistaan epäkohdista tai niiden uhista yksikön vastuuhenkilöille, ja vastuuhenkilön tulee ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin tilanteiden korjaamiseksi.

Ilmoitusvelvollisuudesta on valvontalain 30 §:n mukaisesti tiedotettu henkilöstöä eikä ilmoituksen tekemisellä tai siihen osallistumisella ole negatiivisia vaikutuksia ilmoittajan työsuhteeseen. Riskien hallinta, epäkohtien käsittely menettelytapoineen sekä korjaavat toimenpiteet ovat kuvattuna yksikkökohtaisiin omavalvontasuunnitelmiin.

6 Omavalvontaohjelman julkisuus ja seuranta

Lastensuojelupalvelut Nummenlinna Oy:n omavalvontaohjelma löytyy yrityksen kotisivuilta sekä yksiköistä.

Omavalvontaohjelma päivitetään mikäli toiminnassa tai lainsäädännössä tapahtuu muutoksia, tai havaittuja puutteita korjataan. Päivittämisen yhteydessä käydään läpi olemassa oleva omavalvontaohjelma ja arvioidaan sen kattavuus ja ajantasaisuus. Päivitetty ohjelma dokumentoidaan ja julkaistaan yrityksen kotisivuilla.